

Transportstrategi

Landstingets transportstrategi är landstingsstyrelsens uppdrag till landstingsdirektören som en del i genomförandet av landstingets miljöpolicy.

Med utgångspunkt i landstingets strategiska plan relaterar strategin till samtliga perspektiv, medborgare, verksamhet, kunskap och förnyelse, medarbetare och ekonomi.

Bakgrund

Landstinget är länets största organiserade persontransportör. Dessutom genererar landstingets verksamheter, tillsammans med kommunerna, en betydande mängd godstransporter. Då transporter är en viktig del i nationella hållbarhetsarbetet ska landstingets transportstrategi harmoniera med nationella mål och landstingets miljöarbete samt även verksamhetsmål.

Miljöstrategins mål är att minska antalet persontransportmil med bil och flyg med 15 procent och godstransporter på väg med 10 procent till 2020.

I miljöstrategin hanteras även mål för öka användning av miljöbilar samt användning av distansöverbyggande teknik för minskat resande.

Avgränsning

Transportstrategin omfattar inte akuta sjuktransporter som ambulans, flyg- och ambulanshelikopter samt den mobila sjukvårdens transporter då den huvudsakligen styrs av sjukvårdens utveckling och organisation.

Uppdraget omfattar inte heller regionaltågtrafiken eller länstrafikens stamlinjer. Kollektivtrafikens utveckling är Kollektivtrafikmyndighetens ansvar där landstinget har, som största medlemmen i Kollektivtrafikmyndighetens direktion, ett stort ansvar och inflytande i länets kollektivtrafikutveckling tillsammans med kommunerna.

Landstingets upphandlingar av egna fordon hanteras i landstingets miljöstrategi och utvecklingen av distansöverbyggande teknik hanteras i andra strategier.

Nuläge och utmaningar

Norrbottnens läns landsting är länets största organiserade persontransportör med både sjuk- och tjänsteresor. Landstinget är dessutom en stor arbetsgivare där verksamheten innebär en betydande mängd arbetsresor, spridda över hela länet.

Landstingets verksamhet genererar också en stor mängd godstransporter där en betydande del av varorna distribueras med ordinarie linjebustrafik.

Det är rimligt att anta att den framtida organiseringen av hälso- och sjukvården kommer att koncentreras än mer vilket kommer att ställa ytterligare krav på effektiva transporter av såväl patienter som personal samt gods.

I arbetet med att nå nationella och internationella miljömål om minskat utsläpp av växthusgaser har transportsektorn en betydande roll och landstinget har en viktig roll i den önskade utvecklingen för att nå målen.

Transporter är också, för landstinget, en inte obetydlig kostnad både direkt med avseende på transportkostnaden men även indirekt avseende förlorad arbetstid vid tjänsteresor.

Utmaningar

Ett viktigt steg i utvecklingsarbetet för minskade transporter är systematisk visualisering av transportbehovet för att hitta möjliga synergieffekter och därmed minskad miljöpåverkan inklusive kostnader. Arbetet med att effektivisera landstingets transporter innebär en rad olika utmaningar såsom:

- Förändra organisationens arbetsätt utifrån ett helhetsperspektiv där hållbara transporter är en självklar del som innebär förändring och utveckling av intern möteskultur och teknik.
- Att upprätthålla och utveckla en godtagbar nivå på transporter i länets glesbygd till ekonomiskt hållbar nivå.

Syfte och målbild

Syftet med en strategi för landstingets transporter är att strukturera och systematisera landstingets gemensamma övergripande transportaktiviteter. Strategin pekar ut riktning och långsiktiga mål. För att nå målen ska strategins prioriteringar omsättas i en handlingsplan.

Det övergripande målet med transportstrategin är att, i samarbete med Norrbottens regionala kollektivtrafik myndighet och länets kommuner, verka för att nödvändiga person- och godstransporter finns tillgängligt för hela länets befolkning och utvecklas på ett hållbart sätt. Landstinget har ett strategiskt ansvar som sjukvårdshuvudman samt ett regionalt uppdrag och är en förutsättning i arbetet med transportstrategin. Inom ramen för landstingets uppdrag är målet med transportstrategin att öka medvetenheten om möjligheten att påverka de transportaktiviteter som verksamheten bidrar till och tydliggöra detta i beslutsprocessen.

Utifrån de regionala uppdragen och landstingets miljöstrategi har följande delmål satts upp:

- Effektivisera och samordna landstingets transporter utifrån ett hållbarhetsperspektiv genom utvecklat samarbete med relevanta aktörer.
- Anpassning av transportsystemet som bidrar till det nationella målet om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och en positiv utveckling av den spårbundna trafiken för person- och godstransporter.
- Utforma transportsystemet så att hälso- och säkerhetsrisker begränsas. Kollektivtrafikresan som ett säkrare alternativ.
- Med utgångspunkt från landstingets roll som en stor arbetsgivare, stärka attraktiviteten genom att skapa möjlighet för medarbetare att bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Konkreta mätbara mål formuleras, enligt nedan, och följs upp inom ramen för det samlade arbetet avseende landstinget transport- och miljöstrategier samt dess handlingsplaner.

- 1 Följa upp koldioxidutsläpp från tjänsteresor och transporter
- 2 Följa upp förändringar av brukade transportsätt för tjänste- och sjukresor
- 3 Redovisning av landstingets godstransporter
- 4 Redovisning av utvecklingen av samordning av transporter
- 5 Följa upp arbetspendlingen via regelbundna resvaneundersökningar
- 6 Följa utvecklingen för distansteknik av möten och distansarbete

Framgångsfaktorer

Förutsättningarna för att uppnå syftet med landstingets arbete med transportstrategin:

- En öppen aktiv dialog och styrning inom organisationen för att öka medvetenheten om förändrade arbetssätt och resvanor för att bidra till hållbarhetsmålet.
- Fördjupad samverkan med länets kommuner och myndigheter för att tillgodose länets transportbehov.
- Att aktivt delta i dialogen om länets framtida infrastrukturutveckling inom transportsektorn.

Prioriterade åtgärder

För att uppnå de övergripande målen ska landstinget göra åtgärder inom olika insatsområden.

Insatsområden

För att uppnå de övergripande målen måste olika aktiviteter och åtgärder genomföras inom insatsområdena effektiva transporter, mobility management och koldioxidsnåla transporter:

- **Effektiva transporter**

Fokus är att minimera behovet av resor och transporter

- Samverka internt och externt för samordning och optimering av landstingets person- och godstransporter.
- Genomföra transportkonsekvensanalys vid förändrad verksamhetslokalisering, organisatoriska förändringar samt förändring av t ex sjukresoregler osv

- **Mobility management**

Mobility Management är en kunskaps, attityd och beteendepåverkan för att bättre utnyttja infrastrukturen och påverka resan eller transporten innan den börjat. Följande åtgärder är särskilt aktuella:

- Kompetensutveckla beslutsfattare och medarbetare i Mobility management som ett verktyg för hållbart resande och transporter.
- Strukturomvandling inom sjukvården kan medföra att behovet av tjänsteresor, sjukresor och sjuktransporter kommer att förändras vilket ska vägas in i beslutsprocessen.
- Vid upphandling, utgå från transporters energi- och miljökriterier nationellt och gällande EU-direktiv samt ta hänsyn till transporter både från leverantör samt lokal distribution.
- Stärka och tydliggöra landstinget som en attraktiv arbetsgivare med möjlighet att skapa förutsättningar för medarbetaren att bidra till en hållbar samhällsutveckling. Åtgärder som stimulerar till kollektivtrafikresande och främjar gång- och cykeltrafik bidrar till önskad utveckling.

- **Koldioxidsnåla transporter**
 - Via representation i RKM och andra organisationer eller myndigheter bevaka det nationella hållbarhetsarbetet i transportområdet.
 - Verka för en utveckling av infrastrukturen för ökad möjlighet till fordon med eldrift och andra fossilfria bränslen.

Uppföljning

Frågor kring landstingets transporter finns som en integrerad del i det dagliga arbetet. Inom de olika verksamheterna ska landstingets transporter och dess kostnader kontinuerligt följas upp. Den som är ansvarig för verksamheter ansvarar också för att uppföljningen sker samtidigt som i linje med övrig uppföljning.

Strategin följs upp med en handlingsplan som innehåller mål, aktiviteter och anger vem som utför aktiviteterna. I dessa planer finns regelbundna uppföljningar för att mäta de olika delarna i planen.